

STUDENTBOLIGER OG CAMPUS

MØTEPLASSER I ULIK SKALA MASTEROPPGAVE I ARKITEKTUR VÅR 2015 FORARBED

Student: Helene Skillebekk

Veileder: Knut Ramstad
Biveileder: Siri Bakken

Forarbeide
Masteroppgave i arkitektur
NTNU vår 2015

Abstrakt

Masteroppgaven tar utgangspunkt i et reelt prosjekt om studentboliger og ny campus ved Høyskolen i Buskerud og Vestfold, i Ringerike.

Problemstilling:

Hvordan designe studentboliger og campus som tilrettelegger for gode møteplasser?

Jeg har gjennom prosjektet forsøkt å tilrettelegge for uformelle og formelle møteplasser. Det har jeg gjort ved å søke og forstå sammenhengen mellom hvordan boligene er organisert, hvilke kvaliteter uteområdene kan tilby og ved å lage gode studentboliger hvor terskelen for å være sosial er lav.

Prosjektets innhold:

Forarbeidet: Inneholder bakgrunnsteori om temaet. Gjennom forarbeidet har jeg vært i kontakt med Ringerike Utvikling, SIBU, SIT, hatt spørreundersøkelse på Moholdt, samt.

diskutert steder og møteplasser med Birgit Cold.

Analyse: Studier og tolkninger av stedets art, forutsetninger og rammer. Samt. undersøkelser av bebyggelsesmønstre og klimatiske forhold. Analysen trekker frem kvaliteter og muligheter ved stedet.

Prosess: Gjennom prosessen har målet vært å lære mest mulig om mest mulig. Jeg har studert alt fra byggtekniske detaljer til løsninger på energiltak og vært i kontakt med flere som har hatt informasjon som har vært til hjelp for prosjektet.

Prosjektet: Et forslag til nytt campusområde og studentboliger ved Høyskolen i Ringerike. Det har vært viktig at prosjektet forholder seg til omgivelsene og gir gode uterom såvel som boliger med høy kvalitet. Samtidig har det vært et ønske om at prosjektet skal være arealmessig og bruksmessig økonomisk, men med et fantasifullt preg.

Arkitekturen [...] betyr svært mye for menneskenes livskvalitet. Derfor må arkitekturen gi noe tilbake til hele mennesket, den må vekke både sanser, intellekt og sosiale følelser og stimulere til handling.

-Birgit Cold

Innhold

Oppgaven :

Bakgrunn for oppgaven	9
Problemstilling	15
Visjon og utdyping av problemstilling	17
Premisser	19
Brukere	21
Økonomi	23
Materialbruk - "lokal forankring"	25
Massivtre	27
Gjennomføring av oppgaven	29
Tankekart	31
Spørreundersøkelse	33

Program :

Veiledende romprogram	37
-----------------------	----

Kontekst :

Hønefoss	41
Høyskolen i Buskerud og Vestfold	43

Prosess:	Metoder	47
	Fremdriftsplan	51
	Ressursfordeling	53
	Forslag til innlevert materiale	55
Møteplasser :	Hvorfor møteplasser?	59
	Arkitektens rolle	61
Temporære boliger:	Studentboliger	66
	Referanseprosjekt : Tietgenkollegiet	67
	Referanseprosjekt : Berg studentby	69
Campus:	Bo og studere på campus	73
Inspirasjon:	Utvalgte prosjekter	77
Kilder :	Referanseliste	80

Oppgaven

Monument av oppgangssaga i fossen

Bakgrunn for oppgaven

I søken etter en mulig oppgave til master kom jeg i kontakt med Ringerike utvikling. De jobber med tiltak som skal styrke og øke verdiskapningen i Ringeriksregionen. Formålet deres er å bidra til økonomisk bærekraftig nærings -og samfunnsutvikling.

Et av prosjektene de jobber med er "Kunnskapsparken Ringerike". Som et ledd i prosjektet skal området til Høyskolen i Buskerud og Vestfold utvikles med en ny høyskole og campus. Den nye delen vil bestå av blant annet næringsbygg, studentboliger og høyskole. Idéen er at Ringerike skal forsterkes som utdannings - og forskningsregion, samt at Ringerike vil bli et mer attraktivt studiested og knutepunkt.

Hva vil jeg oppnå:

- designe gode studentboliger, samt utvikle et attraktivt campus.
- utvikle steder med gode kvaliteter hvor studenter kan møtes.

Hvor:

Hønefoss, Dalsbråten

Hvordan:

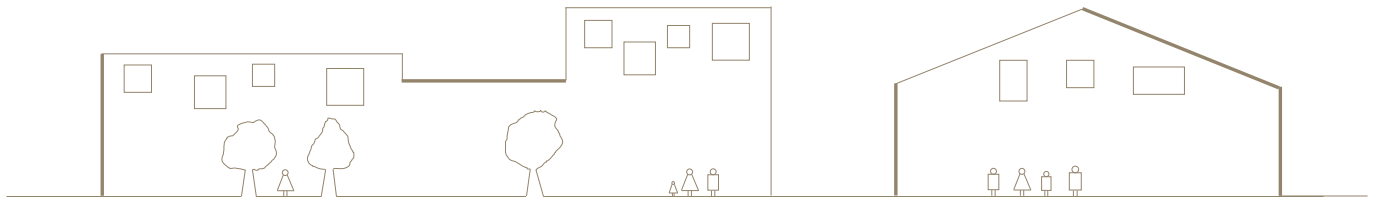
- tilegne meg kompetanse på arkitektur som tar utgangspunkt i ulike typer brukergrupper av studenter.
- økt kunnskap om hvordan arkitektur kan legge til rette for sosial samhandling, mangfoldig og fleksibel bruk

Bilde tatt fra Gladvedt Brygge med utsikt mot sentrum. Foto: Frølich

We shape our buildings;
thereafter they shape us

-Winston Churchill

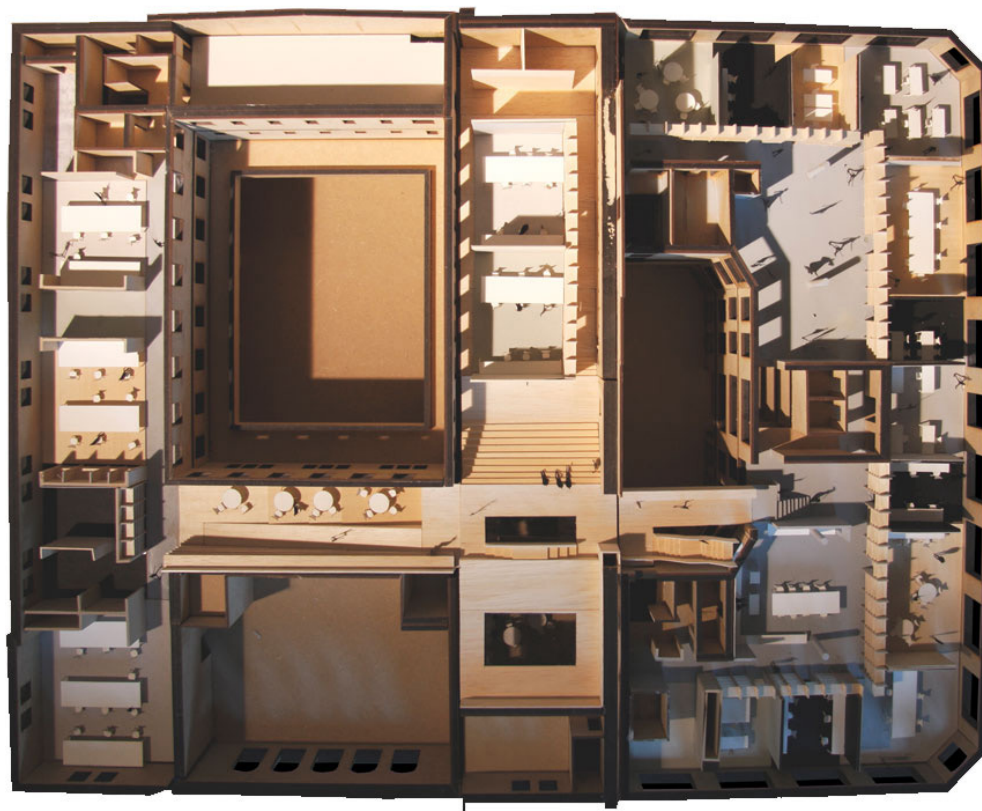
Problemstilling

Hvordan designe studentboliger og campus som tilrettelegger for gode møteplasser?

I oppgaven vil jeg prosjektere studentboliger og utvikle en plan for campusområdet, hvor jeg ønsker å jobbe med temaet; gode møteplasser. Jeg vil studere hvordan man kan legge til rette for møteplasser på et overordnet nivå; på campus, til møteplasser innad i studentboligene. Møteplasser er viktige steder i samfunnet, og kanskje enda viktigere for studenter som er alene i en ny by og flytter hjemmefra for første gang. Hvordan kan temporære boliger gi gode levevilkår til brukerne og være en sosial arena såvel som privat?

Vektlegging:

- 1: Møteplasser: Styrke nettverket til studentene ved å legge til rette for møteplasser innad i studentboligene og på campusområdet.
- 2: Studentboliger: Lage forslag til et mangfoldig boligtilbud for studentene. Boligene skal forholde seg til brukernes behov og fremme høy bokvalitet.
- 3: Campusområdet: Legge til rette for et attraktivt campusområde med gode rammer for aktivitet og læring.

Møteplasser. Modell av Sentralen - Gamle Christiania Sparebank.

Visjon og utdyping av problemstilling

Hensikten med prosjektet er å studere hvordan man kan designe gode studentboliger for en variert brukergruppe. Jeg ønsker å fokusere på fundamentale bokvaliteter. I prosjektet vil jeg jobbe med små boareal på under 30 kvadratmeter per student. Antall boenheter er estimert til mellom 250-300 av Ringerike utvikling, men antallet er noe jeg vil studere i prosjektet.

Utformingen av studentboligene vil være sentral i prosjektet. Her vil jeg utforske hvordan man best mulig kan ivareta brukernes behov. Jeg vil derfor ta for meg ulike brukere og jobbe med hvordan rommene og planen i boligene kan tilrettelegges for de. Det vil være viktig å studere hvordan boenheten kan kobles sammen og hvordan det kan tilrettelegges for møteplasser i og mellom de. Det vil også være interessant å studere hvordan de forskjellige studentene kan bo på campus.

Det er et mål at boligene skal være fleksible og kunne brukes også av andre. Man kan se for seg at Ringerike Sykehus, som ligger i nærheten, kan bruke boligene til eventuelt pasienthotell i perioder. En annen idé kan være at enkelte hybler leies ut til turister på sommertid.

Rammen rundt studentboligene er viktig og jeg vil derfor også lage et forslag til campusområde. I studiet av campus vil jeg jobbe med samspillet mellom boenhetene, boligene og uterommene på campus.

I alle deler av prosjektet er det et ønske om lage gode møteplasser for brukerne. Jeg håper også å komme så langt at jeg kan jobbe med møter mellom materialer og detaljer i konstruksjon.

Premisser

Sted:

Tomten jeg skal jobbe med ligger i Hønefoss og er et høyskoleområde med eksisterende undervisningsbygg. Området tilhører Høyskolen i Buskerud og Vestfold, campus Ringerike.

Omkringliggende bebyggelse og situasjonen på tomten vil legge premisser for utviklingen av studentboligene. Jeg vil også forholde meg til planer for hva som skal tilføres på området og gjeldene reguleringsbestemmelser.

Universell utforming:

I oppgaven velger jeg å legge til rette for universell utforming i de boligene der det er behov for det.

For å kunne jobbe lekent og utfordre arkitekturen vil jeg se bort ifra kravet i boligene der det vil være en hindring for god utforming.

Jente som bor alene
og er aktiv idrettsutøver,
samt har fulltidsstudie
og deltidsjobb.

Et par som gjerne vil ha
det stille og rolig rundt
seg.

Et kollektiv der de fleste
vil ta seg en fest i ny
og ne.

En funksjonshemmet i
rullestol som vil være
sosial og treffe nye
mennesker.

Familie på fire med
to barn, som vil treffe
andre barn for å leke.

Brukere

Studenter er en mangfoldig gruppe i ulike livssituasjoner. Det er et mål å gjøre boligene attraktive for ulike typer studenter og for ulike typer bruk.

Jeg har i oppgaven definert studentboligene i disse kategoriene:

- Bolig for enslige	1
- Bolig for par	2
- Bolig for funksjonshemmede	1-2
- Boliger for enslige med barn/ familier med barn	2-5
- Kollektiv	4-8

Grønneviksøren studentboliger

Økonomi

Økonomi er en viktig faktor når det gjelder bygging av nye studentboliger. Gode studentvelferdstilbud er viktig for å kunne ta høyere utdanning. Kunnskap er en av regjeringens hovedprioriteringer i 2015. Derfor bør det satses på boligtilbud for studenter.

Antallet studenter øker for hvert år. Fra 2013 til 2014 økte antallet søkere til høyere utdanning med 2,35 prosent. Dermed er behovet for flere studentboliger stort. Det er viktig med rimelige boligalternativ. Mange studenter bor dårlig og har dyr husleie. Regjeringen ønsker å gjøre noe med boligmengden og vil i 2015 legge til rette for bygging av ca. 1500 studentboliger.

Målet til Norsk Studentorganisasjon er å bygge 3000 studentboliger i året inntil samskipnadene har en dekningsgrad på 20 prosent av leiemarkedet. I 2013 viste en studentboligundersøkelse at det

manglet 13 000 boliger for å nå målet om 20 prosent dekningsgrad.

I oppgaven vil jeg fokusere på å lage boliger med høy kvalitet og robuste materialer fremfor å prosjektere billige studenthybler. Jeg tror det vil være lønnsomt i det lange løp og bygge noe som kan være fleksibelt og vare fremfor å diskutere hvor liten eller rimelig én enhet kan være. Drift og vedlikehold av boligene og campus er viktig og dette vil være noe som jeg vil ta med i studiene av prosjektet.

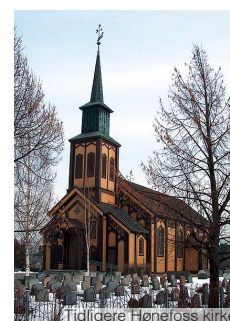
Viken Skog Hovedkontor

Kuben, kjøpesenter

Trehusbebyggelse ved nordre torg

Tidligere Hønefoss kirke

Materialbruk - "lokal forankring"

Hønefoss og Ringerike har lange tradisjoner med treindustri og bruk av tre. Historisk har denne tradisjonen røtter tilbake til oppgangssaga som var industrien som dannet grunnlaget for byen. Ringerike og omegn har mye skog og det er god tilgang på trematerialer. Det vil av disse grunnen være naturlig å videreføre tradisjonen med bruk av tre i et studentboligprosjekt.

I Hønefoss er det flere typer trehusbebyggelse. Blant disse ulike typer bolighus og tidligere Hønefoss kirke. I nyere tid er det kommet flere prosjekter i tre. Kuben, kjøpesenter er utformet med liggende trekledning og skaper en intim og lun karakter mot gaterommet. Et annet prosjekt er Viken Skog sitt hovedkontor som har konstruksjon av massivtre og limtrebjelker. Prosjektet viser til et mangfold i anvendelse og bruk av tre i interiør og kledning.

Boligprosjekt i massivtre på Svartlamoen

Massivtrelement

Massivtrehus med studentboliger på Ås

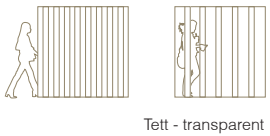
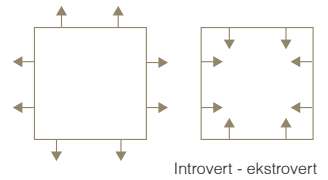
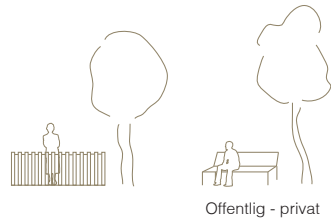
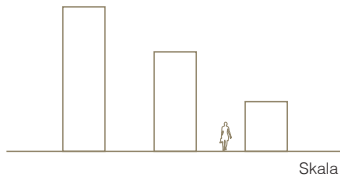
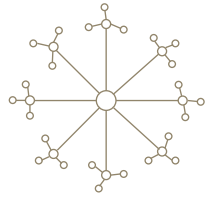
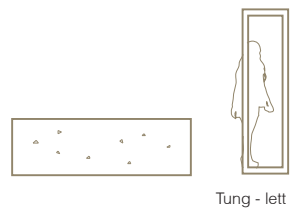
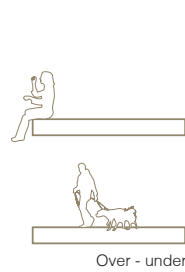
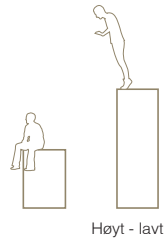
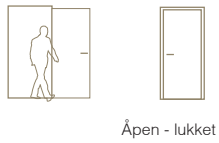
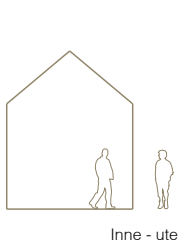
Massivtre

I studentboligene ønsker jeg å bruke massivtre som materiale. De mest sentrale grunnene til dette er for det første at massivtre har en miljømessig fordel. I tillegg er materialet arkitektonisk anvendelig og gir høy grad av fleksibilitet ved formgivning og konstruksjon. Tre gir også et godt innemiljø.

Det er flere større, nye boligprosjekter hvor det er brukt massivtre i konstruksjon. Deriblant et boligkompleks på Svartlamoen av Brendeland og Kristoffersen arkitekter. Et annet prosjekt som nylig ble oppført i massivtre er et studentboligprosjekt på Ås utviklet av 5b prosjekt as i samarbeid med BAS Arkitekter.

Massivtre har fordeler som:

- Kort byggetid og god totaløkonomi
- Enkelt å kombinere med andre materialer
- Lav vekt og enkel montering av tekniske installasjoner
- Godt arbeidsmiljø og ryddig arbeidsplass
- God råstoffutnyttelse og utnyttelse av trevirkets egenskaper
- Gode brannegenskaper
- Lav egenvekt
- Enkle å bearbeide

Masse

Gjennomføring av oppgaven

Ved gjennomføring av oppgaven vil jeg eksperimentere lekent med hva studentboligene kan være. Jeg vil prøve å se bort ifra de tradisjonelle oppfatningene av en bolig, men heller fokusere på å undersøke problemstillingen jeg har satt meg. I prosessen med oppgaven vil jeg jobbe på en undersøkende måte.

Opgaven gjennomføres som en prosjekteringsoppgave om campus og studentboliger på tomten til Høyskolen i Buskerud og Vestfold, campus Ringerike.

Stikkord for ulike teamer jeg vil jobbe med er:

Inne-ute	Introvert-ekstrovert
Høyt-lavt	Privat-offentlig
Tung-lett	Skala
Tett-transparent	Rytme
Åpen-lukket	Masse
Over-under	Knutepunkt
Nettverk	

Møteplasser

Hvordan skape de optimale rammer for fellesskap og utfoldelse og samtidig gi hver enkelt individ privatliv og mulighet for fordypning?

Omgivelser

Hvor er det naturlig og møtes? Hvordan kan omgivelser være inviterende, vekke sosiale følelser og stimulere til handling?

Konstruksjon og uttrykk

Hvordan kan konstruksjon, materialer og uttrykk svare på intensjonen om å skape gode møteplasser?

Tankekart

Form

Kan form bidra til å skape en spesiell atmosfære og et uttrykk som underbygger fellesskap?

Stedet

Hvordan kan stedet som premissgiver bidra til å skape et attraktivt høyskoleområde?

Felles/privat

Hvor går grensen mellom felles og privat? Hvor føler man seg invitert til å stoppe opp, sette seg ned eller bli?

Egen hybel

Aktivitetshus

Café

Sportsaktiviteter

Bar

Spørreundersøkelse om møteplasser

Spørreundersøkelsen ble utført på Moholt studentby. De som deltok i undersøkelsen var tilfeldig forbipasserende studenter som bor på området

1. Hvor på området møter du oftest andre?
2. Er det attraksjoner du savner ved og rundt studentboligene? (generelt)
3. Hva ville vært den beste plassen å møte andre tilfeldig, hvis du kunne velge hva som helst?
4. Hva ville vært den beste plassen å møte andre planlagt, hvis du kunne velge hva som helst?

1. Egen hybel(6), aktivitetshuset(5), kjellerene(festlokaler på Moholt)(2), andres hybel(1), kjøkkenet(1), ved supermakedet(1), parkeringsplassen (1)
2. Fotballbane(2), café(2), steder for idrett(1), parkering av sykler innendørs(1), pub(1), et sted å bare henge(1)
3. Café(4), sportsaktiviteter(4), bar(3), aktivitetshus(3), kjellerene(2), på fest(1), yoga(1), volleyballbanen på sommeren(1), et sted man kan drikke øl hvor alle kan gå(1), fotballbanen(1), pub(1).
4. Café(3), hybelen(3), i nærheten av vannet(1), parkeringsplassen(1), restaurant(1), diskotek(1), aktivitetshus(1), grilling om sommeren(1), sportsaktiviteter(1)

Program

Veiledende romprogram

Studentboligene:

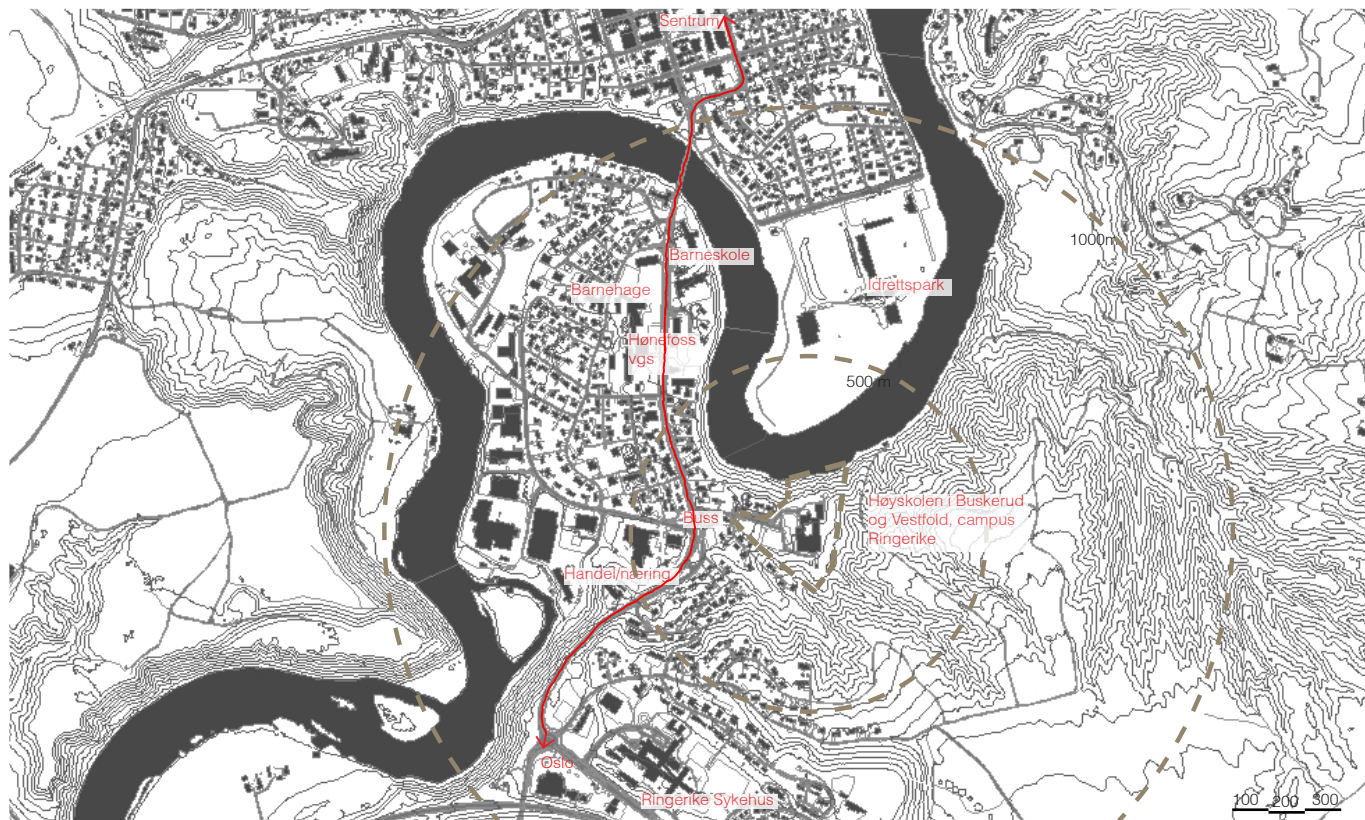
- et sted å møte andre
  - et sted å lage mat
  - et sted å spise
  - et sted å sove
  - et sted for hygiene
  - et sted å studere
  - et sted å hvile
-
- bod/oppbevaring

Campus:

- et sted å møte andre
  - et sted for aktivitet
  - et sted å spise
  - et sted å vaske klær
  - et sted å hente post
  - et sted å sette fra seg sykkel/repasere sykkel
  - et sted for fordypning/ro
-
- bokhandel
  - næringslokaler

Kontekst

Hønefoss

Campus Ringerike ligger sør for Hønefoss sentrum med gåavstand og med adkomst fra Osloveien. Området er nært tilknyttet bussholdeplass og dagligvarebutikk. Det er planlagt en gangbru over til stadion område og med direkte tilknytning til idrettsanlegg og turområder.

Omkringliggende bebyggelse på tomten består av både bolig og næring. Området har en tydelig helning mot nord og vest og med nær tilknytning til elv mot nord. Eksisterende bebyggelse på tomten idag består av et skolebygg tilhørende Høgskolen i Buskerud og Vestfold.

Området er vurdert til godt egnet for å bygge studentboliger. Det er nær tilknytning til fasiliteter og har god kommunikasjon med kollektivtransport mot Oslo. Ved plassering av studentboliger på området kan man knytte campus bedre opp mot Osloveien

og forbedre tilknytningen til byen. Dette vil kunne gi mer aktivitet og bygge opp under næringsutvikling på området.

Hønefoss ligger i et knutepunkt, en time fra Oslo, Sandvika, Drammen og Gardermoen. Byen er spesielt kjent for den særegne fossen som renner gjennom sentrum. Ellers har regionen mye natur og rekreasjonsområder. Per 2014 bor det ca. 15 000 innbyggere i Hønefoss og omkring 30 000 innbyggere i Ringerike.

Campus Ringerike. Foto: Tom Atle Borevik

Campus Ringerike. Foto: Tom Atle Borevik

Bibliotek. Foto: Tom Atle Borevik

Campus Ringerike. Foto: Tom Atle Borevik

Høyskolen i Buskerud og Vestfold (HBV)

Høyskolen i Buskerud og Vestfold er den nest største statlige høyskolen i landet. HBV har omkring 8000 studenter og 800 ansatte. Skolen tilbyr studier både i Kongsberg, Drammen, Ringerike og Vestfold.

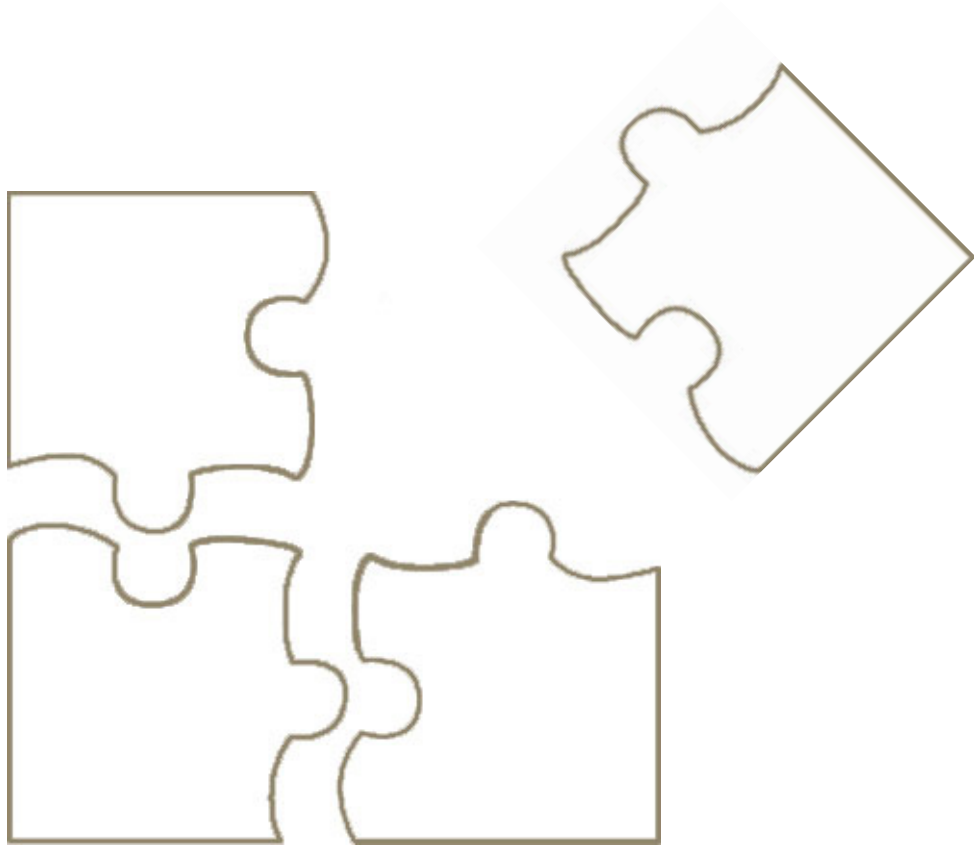
Høyskolen i Ringerike har vært år omkring 850 studenter. Campus Ringerike ligger få minutter unna Hønefoss sentrum og har et naturskjønt området rundt skolen. Sentralt på området ligger bibliotek, bokhandel og kantine. Skolen har egen studentkro hvor studentene samles. Ikke langt ifra campus ligger Hønefoss Stadion idrettsanlegg med sandvolleyballbane, ishockeyhall og fotballstadion.

Campus Ringerike tilbyr studium innen åtte ulike fagområder:

- Design og estetiske fag
- Etikk og Filosofi
- Ingeniør
- IT
- Jus
- Lærer -og lektorutdanning
- Markedsføring
- Økonomi og ledelse

Prosess

Metoder

For å tilnærme meg et svar på oppgaven vil jeg benytte meg av ulike metoder:

Litteratur

Forskning og litteratur om temaet er nyttig for opparbeide seg kunnskap om og kunne argumentere for hvilke grep man har gjort ved arkitekturen. Gjennom planleggingen av oppgaven har jeg lest noen bøker som jeg ønsker å basere prosjektet på.

Boken “Livet mellem husene”, av Jan Gehl, handler om utemiljøer og uteaktiviteter. Boken diskuterer hva fysiske rammer har å si for hvordan vi tar i bruk omgivelsen våre.

“Italias urbane fenomen”, av Tore Brantenberg, tar for seg en rekke Italienske byer og plasser og diskuterer hvordan arkitekturen er lagt til rette for

mennesker og utfoldelse i byrommene.

“Her er det godt å være”, av Birgit Cold. Denne boken tar opp temaet estetikk i omgivelsene og hvordan vi opplever estetikk og kvalitet i natur og bygde omgivelser.

“Hva er god boligsak?”, av Sven Erik Svendsen og Mari Hvattum tar opp spørsmålet rundt bolig og boform. Boken er skrevet med utgangspunkt i at arkitektur bør diskuteres i et samfunnshelhetlig perspektiv.

Analyser av sted

Undersøkelse av sted, tomt og eksisterende bebyggelse er viktig fordi dette setter premisser for arkitekturen. Derfor vil jeg tidlig i prosessen sette meg inn i og analysere konteksten.

Case studier - research studentboliger

Prosjekter med tilsvarende program kan være fint å studere for å få inspirasjon og idéer på løsninger og hva som fungerer. Det er mange gode prosjekter som er verdt å undersøke for å få mer kunnskap rundt teamet. I tillegg er det nyttig å studere andre bygg for å få et perspektiv på eget prosjekt.

Workshops

I ulike faser av oppgaven kan det være nyttig å jobbe med forskjellige typer workshops der man legger fra seg alle begrensninger og jobber kreativt med å finne idéer.

Skissering

I en tidlig fase i prosjektet er det fint å bruke skissering som metode for å gjøre raske visualiseringer og undersøkelser.

Zoom inn - zoom ut

Det å jobbe i ulike skalaer er et viktig verktøy for å jobbe med de ulike delene av prosjektet. Det kan effektivisere prosessen og progresjonen underveis. Jeg har en målsetting om å løse detaljering av konstruksjon i studentboligene og dermed at dette får en betydning for helheten av prosjektet.

Fysisk modell

I prosjektet ønsker jeg å jobbe mye i modell for å undersøke studentboligene i kontekst. Det er viktig for å få en relasjon mellom bebyggelse og tomten. Jeg vil veksle mellom å jobbe med fysisk modell og digital modellering, samt. tegning.

Digital modellering

Bruk av dataverktøy er en god metode for å få eksakte modeller og verdier av prosjektet. Samtidig er det et viktig verktøy for å lage virkelighetsnære

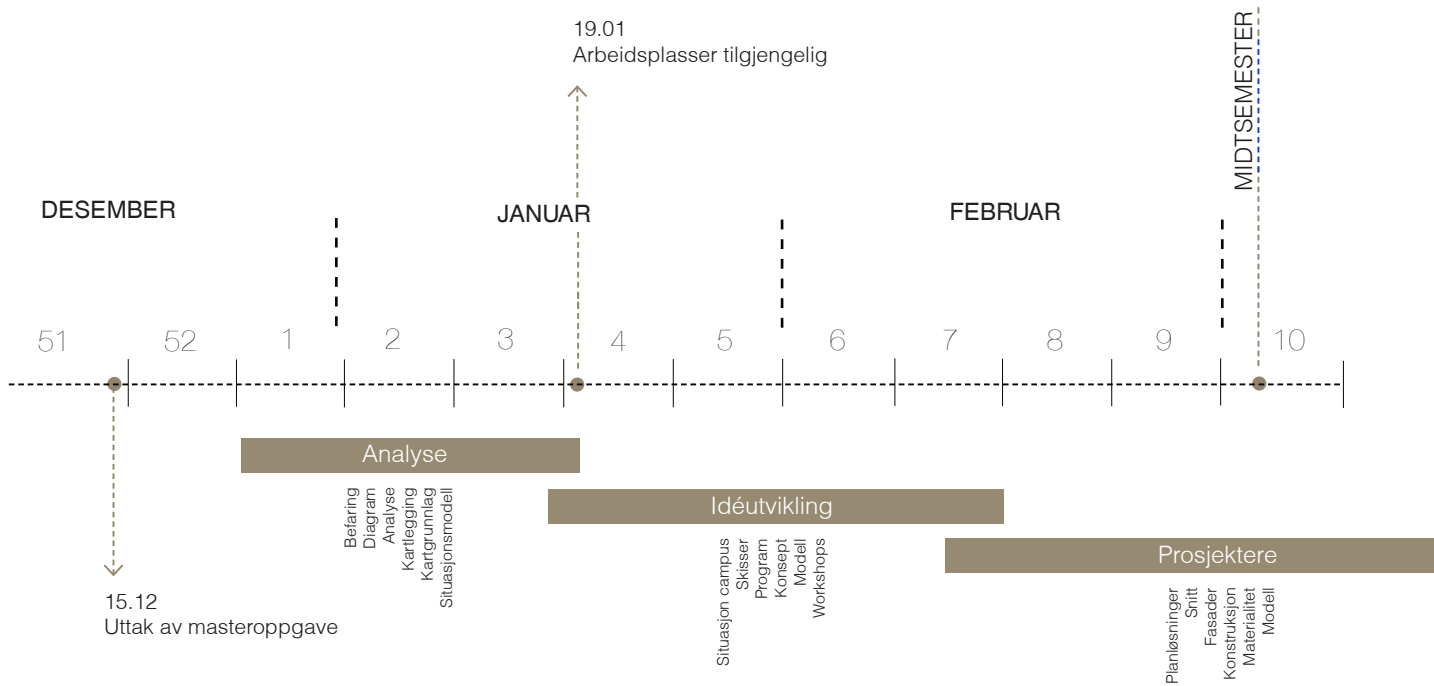
illustrasjoner av prosjektet.

Referansepersoner

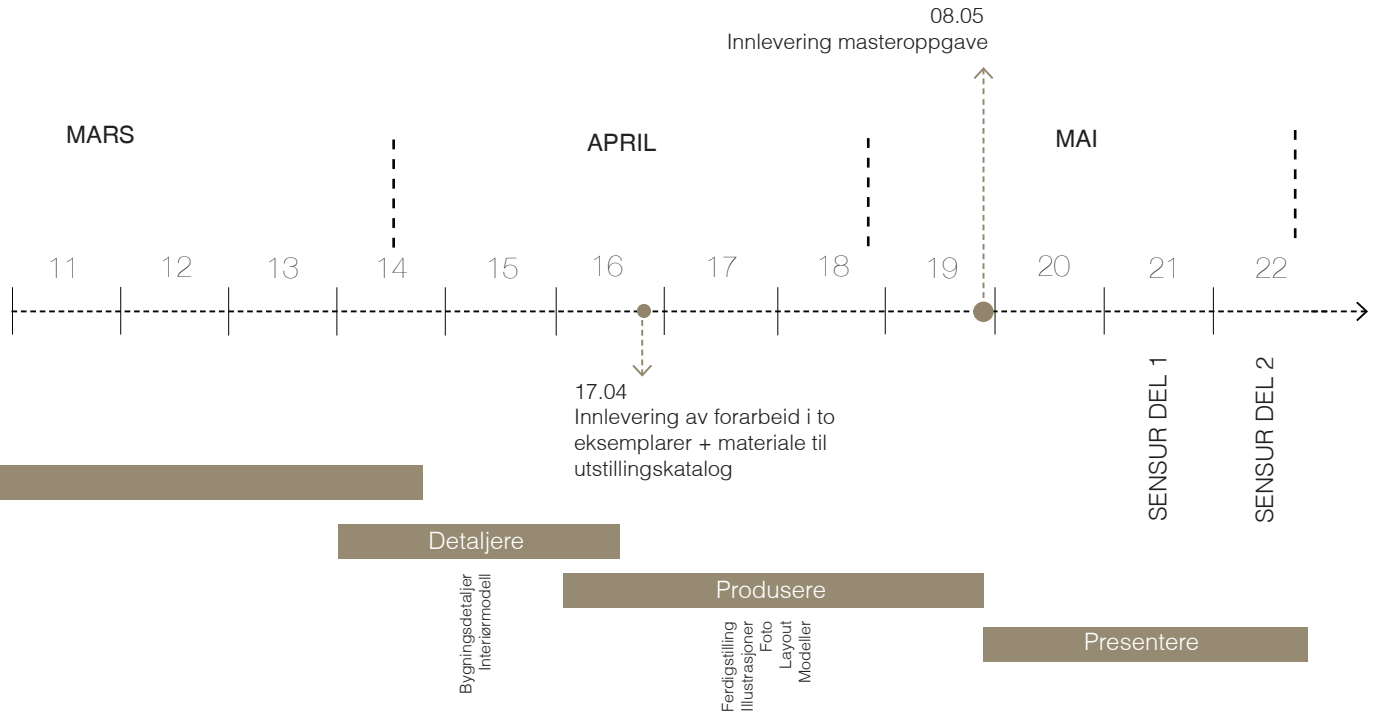
For tilegne med så mye kunnskap som mulig rundt temaet vil jeg benytte meg av andre studenter som naturligvis har erfaring med å bo i en studentbolig. I prosessen håper jeg også å få til et møte med Ringerike Utvikling og HBV.

Diskusjon med medstudenter

Det er fint å kunne bruke de ressurspersonene man har rundt seg på tegnesalen som kan bidra til diskusjon. Her har jeg tenkt til å samle en kollokviegruppe som jevnlig kan møtes for å gi hverandre innspill på prosjektene. det er også mye inspirasjon i å følge andres prosjekter.

Fremdriftsplan

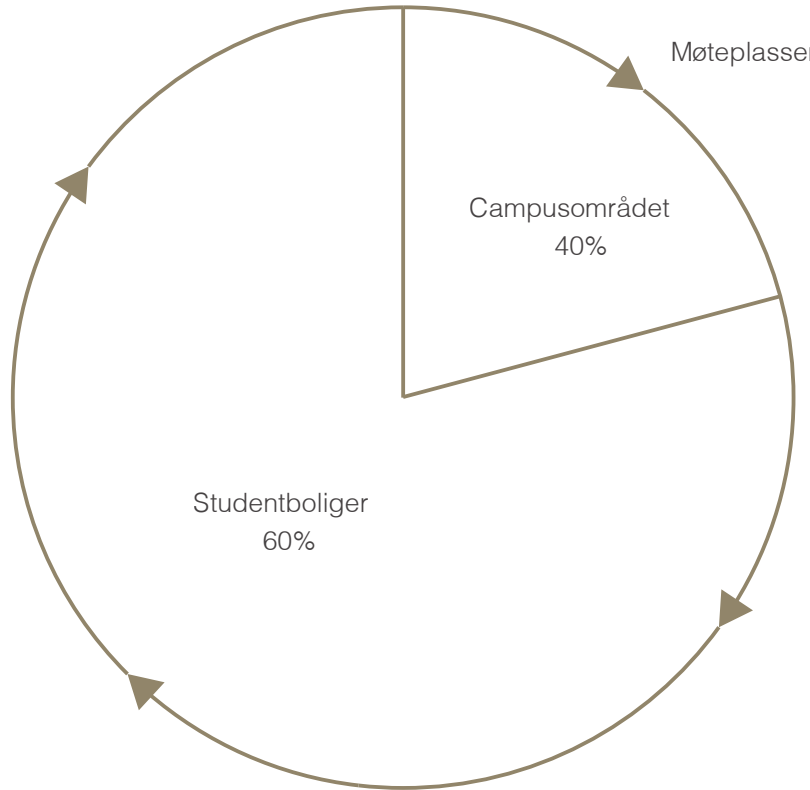

Diagram for ressursfordeling

Ressursfordeling

Masteroppgaven deles inn i tre fokusområder. Diagrammet viser balansen mellom de tre delene av prosjektet. Målet om å skape gode møteplasser vil inngå i alle deler av prosessen. I prosessen og svaret på oppgaven vil studentboligene være prioritert ca. 60% av besvarelsen og campusområdet ca. 40%.

Limtrekonstruksjon, Sognefjellshytta

Forslag til innlevert materiale

Forarbeid

Prosessrapport/skissebok

Situasjonsplan	1:2500
Plan over campus	1:200 / 1:500
Snitt av campusområde	1:200 / 1:500
Bebyggelsesplan studentboliger	1:200
Plantegninger	1:100 / 1:200
Snittegninger	1:100/ 1:200
Fasadetegninger	1:100/ 1:200
Bygningsdetaljer	1:5 / 1:10
Konseptskisser/diagram	
3D-illustrasjoner	
Perspektivskisser	
Interiørfoto	
Situasjonsmodell	1 : 200
Modell av studentboliger	1:100 / 1:200
Interiørmodell	1 : 50 / 1: 20

Møteplasser

Uteområde i Tietgenkollegiet

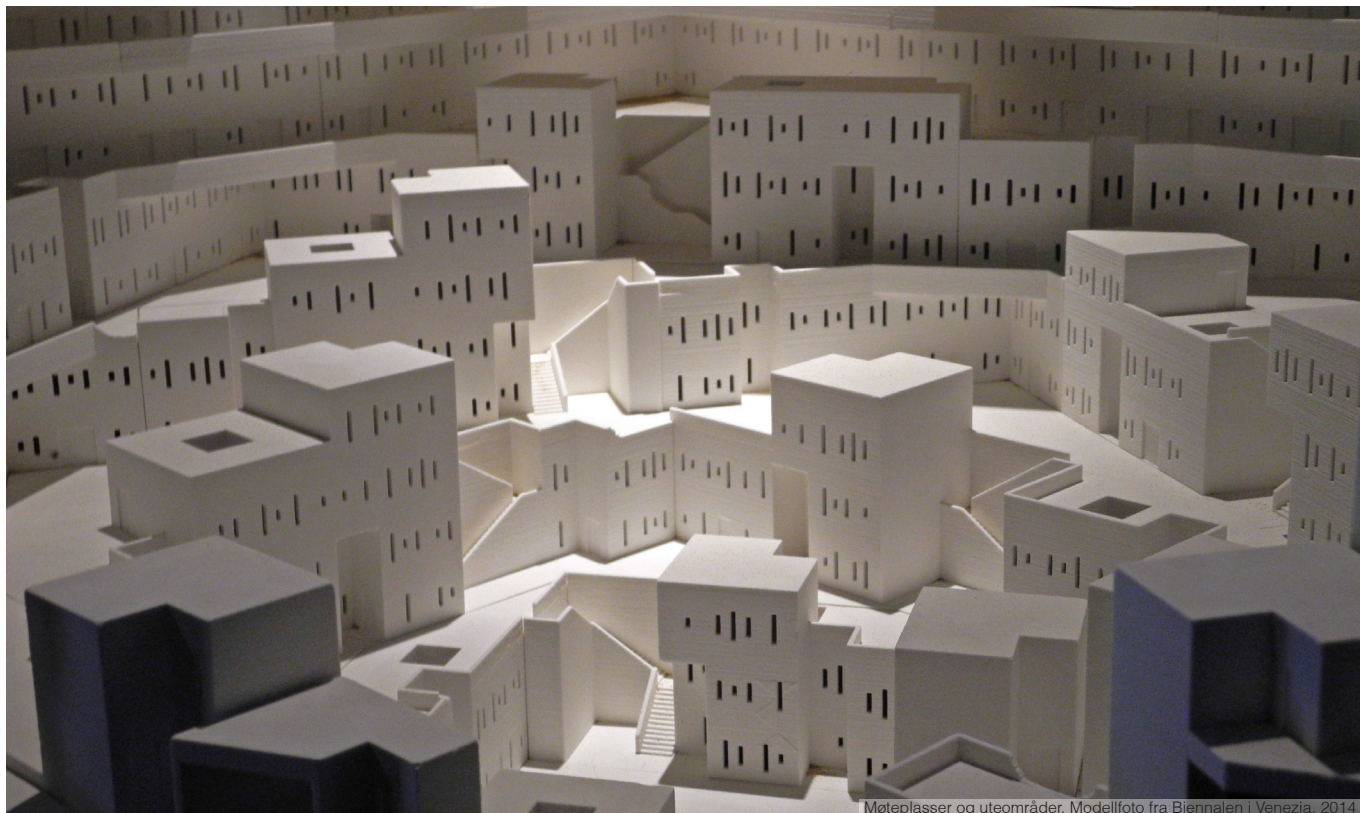
Hvorfor møteplasser?

Sosiale møteplasser er viktige steder i samfundet. Det er steder man kan møtes tilfeldig eller planlagt. I et studentperspektiv er disse stedene viktig for trivsel, for å knytte kontakter, skape nettverk og for læring. Studentene kan dele kunnskap og erfaringer med medstudenter og på tvers av fagfelt. Samtidig skal det være rom for å bare slappe av, være med venner og hygge seg. De uformelle arenaene må være attraktive, funksjonelle og de må være tilgjengelig for alle.

For at et område skal bli en møteplass må det være en attraksjon her. En attraksjon kan være så mangt; en god utsikt til noe, en god atmosfære, sitteplasser eller servering. Attraksjonsverdien øker med muligheten for å se forbipasserende, og ved muligheten for å bli sett.

Det er spesielt to kvaliteter som man ofte finner i attraktive byrom; at det skjer noe her og at det er hyggelig å være der. At det finnes mennesker en plass gir mulighet for tidsfordriv og opplevelser og man får en trygghetsfølelsen av at det er verdt å oppholde seg her. Ofte vil mennesker tiltrekke seg flere mennesker. Den hollandske arkitekten F. van Klingerer sier om sine erfaringer med byaktiviteter (Gehl, 2003, s. 69); “Én plus én er tre – minst”. Med dette mener han at når noen begynner å foreta seg noe et sted er det en tydelig tendens at flere slutter seg til og blir med.

Med gode steder kan man legge rammene for at noen vil foreta seg noe her, som fører til en positiv prosess der enda flere kommer til og deltar i fellesskapet. (Gehl, 2003)

Møteplasser og uteområder. Modellfoto fra Biennalen i Venezia, 2014

Arkitektens rolle

Er det riktig å planlegge å designe møteplasser, og hva er arkitektens rolle i plass og stedsdannelse?

Min mening er at det er viktig å tilrettelegge med arkitektur for gode fysiske omgivelser. Man må designe rom, plasser og steder slik at folk vil ta de i bruk og slik at de inneholder noe meningsfylt.

Et sted kan gi mening for opphold ved at de inneholder noe historisk, sosiale aspekter eller fysiske kvaliteter. Det er disse kvalitetene arkitekten gjennom arkitektur må få til uttrykk. Sosiologer og sosialpsykologer vet mer om mennesket i samfunnet og hvordan tanker, følelser og atferd påvirkes av omgivelser og det utenforstående. Ved bruk av deres kunnskap og forståelse av hvordan mennesker påvirkes kan arkitekten overføre dette til arkitektur og med det skape gode møteplasser.

Arkitekten har et ansvar i sitt arbeid med å søke å forstå sosiale aspekter ved brukernes behov og ønsker. Man kan tilnærme seg kunnskap om hvordan arkitektur påvirker ved studier av menneskets adferd i fysiske omgivelser slik både Gehl, Brantenberg og Cold har gjort.

Byrommet og mindre steder må kunne tilby opplevelser og stimulerende omgivelser, men kanskje viktigst av alt åpne opp for sosiale og spontane møter i en kulturell, mangfoldig og inviterende sammenheng.

Temporære boliger

Forslag til rimelig student boligkompleks i Kerameikos og Metaxourgeio (KM), et område i det historiske sentrum av Athen, Hellas.

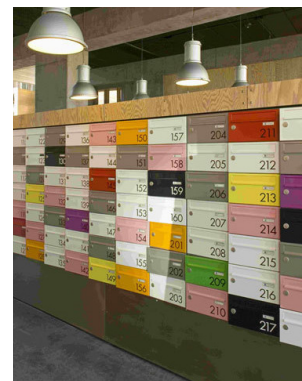

Studentboliger

Studentboliger er en type temporære boliger. Det som kjennetegner disse boligene er at man bor her over en begrenset tidsperiode. Mange studenter velger å bo i kollektiv. Denne boformen åpner opp for å være sosial og bli kjent med andre hvis forholdene ligger til rette for det. Andre velger å bo alene, sammen med venner eller i parleilighet i studietiden.

Den temporære boligen gir ofte mindre spillerom for personlig preg enn en vanlig bolig. Studenter som velger å flytte på hybel har kanskje flyttet hjemmefra for første gang og har ikke lenger det naturlige nettverket rundt seg. Det er en av grunnene til at studentboligene bør tilrettelegge for møteplasser slik at studentene kan skape et nytt nettverk. Derfor ønsker jeg at møteplasser skal være en "rød tråd" gjennom hele oppgaven i tillegg til utforming av gode studentboliger og campus.

Med gode møteplasser på alle nivå vil studentene lett kunne møtes tilfeldig eller planlagt, treffes for å studere, ta en prat, delta i aktivitet sammen eller møte en lærer for en faglig diskusjon. Det er viktig at terskelen for å treffes er så lav som mulig.

Referanseprosjekt ; Tietgenkollegiet

Arkitekt : Lundgaard & Tranberg Arkitekter A/S

Sted: Ørestad Nord

Byggeår: 2006

Areal: 26.800 m²

Boliger: 360

Kollegiet uttrykker med sin form en dialog mellom det individuelle og fellesskapet. Den sirkulære formen gir en logisk organiseringen med hyblene plassert ut mot byen og fellesrom og fasiliteter plassert mot gårdsrommet.

“Huset fortæller i sig selv, hvad meningen med det er: fællesskab. Man kan gå hele vejen rundt på alle etager. Ingen gange ender blindt, ingen døre er låste. Huset vender ikke ryggen til noget som helst(...)”

(Pernille Steensgard, forfatter, 2014)

Referanseprosjekt ; Berg Studentby

Arkitekt : Svein Skibnes Arkitektkontor AS

Sted: Trondheim

Byggeår: 2011

Areal: 17.500 m²

Boliger: 644

Prosjektet har en todelt struktur med en toetasjes betongbase, og toetasjes bokser plassert oppå. Betongbasen "slangen" definerer uteområdene og graver seg inn i terrenget. Kubene inneholder bofellesskap og oppleves som et "eget" hus.

"Prosjektets hovedidé er å skape en godt tilpasset bygningsstruktur som definerer det steds karakteristiske og peker framover. Prosjektet søker å gi rom for moderne og varierte bokkvaliteter, kreativitet og fellesskap."

(Arkitekten om konkurranseprosjektet)

Campus

Uteområde ved Harvard Yard

Bo og studere på campus

Ved å tilrettelegge for studentboliger på campus fremmes området som en møteplass. Det vil bli mer aktivitet gjennom døgnet og uka. Tilgangen på sosiale arenaer vil kunne gi et godt læringsmiljø for studenter. Samtidig er det viktig med møteplasser hvor studenter møter andre studenter, studenter møter undervisere og veiledere og hvor ansatte møter hverandre.

Samling av studentboliger og høyskole vil også kunne styrke næringsgrunnlaget og gi grobunn for fasiliteter som café, kantine og andre funksjoner på campus. Det vil også bli mer attraktivt for andre aktører og etablere seg på området.

Campusutvikling:

“Vi behøver møteplasser. Uavhengig av antall campuser: Studentene ønsker å møte oss forelesere på ordentlig, ikke i cyberspace. Skal du snakke om hvordan framtidens campus skal utformes, må du snakke om møteplasser”, sier Margrethe C Stang, foreleser på Dragvoll.

(universitetsavisa.no. 23.09.14)

Til spørsmålet om hva man skal drive med på campus i fremtiden uttaler hun at det er et økende behov for møteplasser på campus. Steder hvor studenter kan møte hverandre, studenter møter undervisere og ansatte møter hverandre. Ved å lokalisere studentboliger på campus, fremmes denne som møteplass.

Artikkelen er et innlegg til debatten om campusutvikling på NTNU i Trondheim.

Inspirasjon

“Studentboligenhet i massivtre”

Arkitekt: Tengbom arkitekter

- fleksibel
- funksjonell
- effektiv

“Element house”

Arkitekt: Sami Rintala

- enkelhet
- ro
- harmoni

“Box home”

Arkitekt: Sami Rintala

- taktil
- integrert
- naturlig lys

“Final wodden house”

Arkitekt: Sou Fujimoto

- konstruksjon
- tredimensjonal
- landskap

“Fagerborg menighetsbarnehage”

Arkitekt: Reilulf Ramstad

- formlig
- leken
- ekspressiv

“The offices for the Federal Environmental Agency”

Arkitekt: Sauerbruch and Hutton

- fargerik
- sanselig
- organisk

Kilder

Litteratur:

Brantenberg, T (2008) Italias urbane fenomen. Byrom og mennesker. 1.utg.
Oslo: Abstrakt forlag AS

Cold, B (2010) Her er det godt å være. Om estetikk i omgivelsene. 1 utg.
Trondheim: Tapir Akademisk Forlag

Gehl, J (2003) Livet mellom husene. Udeaktiviteter og udemiljøer. 5.utg, 1.opplag.
København: Arkitektens Forlag.

Internett:

Ringerike Kommune. Tilgjengelig fra:
<http://www.ringerike.no>

Høgskolen I Buskerud og Vestfold. Tilgjengelig fra:
<http://www.hbv.no>

Søkertall til høyere utdanning. Tilgjengelig fra:
<http://khrono.no/campus-samfunn/2014/04/sokertall>

Massivtre. Tilgjengelig fra:
<http://www.trefokus.no/fullstory.aspx?m=1028&-amid=6494>

Hovedtrekk og prioriteringer i statsbudsjettet for 2015. Tilgjengelig fra:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/regpubl/prop/2014-2015/Prop-1-S-20142015-/1.htm-l?id=770465>

Campusutvikling: Vi behøver møteplasser:
Tilgjengelig fra: <http://www.universitetsavisa.no/campus/article39940.ece>

Bilder:

Alle bilder og illustrasjoner som ikke er nevnt her, er egne.

Foto s.10: Oppgangssaga. Tilgjengelig fra:
<http://convallaria-majalis86.blogspot.no>

Foto s.12: Hønefoss, nattbilde. Tilgjengelig fra:
Tek.no

Foto s. 16: Sentralen. Tilgjengelig fra:
<http://kimaarkitektur.no/projects/sentralbanken/>

Foto s. 22: Grønnaviksøren studentboliger.
Tilgjengelig fra:
<http://pahoyden.no/galleri/gronneviksoren-studenboliger>

Foto s. 24:

Viken Skog Hovedkontor. Tilgjengelig fra:
http://www.e-architect.co.uk/images/jpgs/norway/bergen_firestation_sh060808_01.jpg

Trehus i Hønefoss. Tilgjengelig fra:
[http://no.wikipedia.org/wiki/Nordre_torv_\(H%C3%B8nefoss\)#mediaviewer/File:Nordsiden_trehus.jpg](http://no.wikipedia.org/wiki/Nordre_torv_(H%C3%B8nefoss)#mediaviewer/File:Nordsiden_trehus.jpg)

Kuben, kjøpesenter. Tilgjengelig fra:
<http://www.bygg.no/article/37268>

Hønefoss kirke. Tilgjengelig fra:
http://no.wikipedia.org/wiki/H%C3%B8nefoss_kirke

Foto s. 26:

Massivtreboliger på Ås. Tilgjengelig fra:

<http://www.arkitektnytt.no/massiv-satsing-pa-massivtre>

Boligprosjekt på Svartlamoen. Tilgjengelig fra:

<http://www.cgarchitect.com/2014/01/svartlamoen2-utsnitt-massivtrebrendeland>

Massivtreelement. Tilgjengelig fra:

<http://ragnhildmarie.com/massivtre-husbygging-bygge-hus/etasjeskiller-fra-martinsson/>

Illustrasjon s. 40: Kart over Hønefoss, hentet fra GIS.

Foto s. 42: Bilder fra campus Ringerike.

Tilgjengelig fra: <https://www.flickr.com/photos/hbvinfo/sets/72157636787938976/>

Foto s. 58: Uteområdet i Tietgenkollegiet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.dac.dk/en/dac-life/danish-architecture-guide/copenhagen/tietgen-residence-hall/>

Foto s.64: Bilde av forslag til rimelig student

boligkompleks i Kerameikos og Metaxourgeio (KM).

Tilgjengelig fra:

http://www.bustler.net/index.php/article/results_of_the_upto35_competition_revealed/

Foto s. 66: Tietgenkollegiet. Tilgjengelig fra:

<http://tietgenkollegiet.dk/bygningen/>

<http://www.ltarkitekter.dk/da/projects/5>

<https://www.flickr.com/photos/54549576@N00/6284795486>

Foto s.68: Berg Studentby. Tilgjengelig fra:
<http://www.bygg.no/article/66350>

Foto s. 72: Harvard Yard. Tilgjengelig fra:
<http://pixgood.com/harvard-yard.html>

Foto s. 76: Inspirasjon
Studentboligenhet i massivtre. Tilgjengelig fra:
<http://www.lifeedited.com>

Element house. Tilgjengelig fra:
<http://www.archdaily.com/1004/element-house-sami-rintala/attachment/04/>

Boxhome. Tilgjengelig fra:
<http://www.dezeen.com/2009/01/11/boxhome-by-rintala-eggertsson-architects/>

Final wodden house. tilgjengelig fra:
<http://www.archdaily.com/7638/final-wood-en-house-sou-fujimoto/>

Fagerborg menighetsbarnehage. Tilgjengelig fra:
<http://www.arkitektur.no/fagerborg-menighetsbarnehage>

“The offices for the Federal Environmental Agency”
Tilgjengelig fra:
<http://www.sauerbruchhutton.de/>

